33. Ýtt úr vör. Sjósókn í Þorlákshöfn, Eyrarbakka og á Stokkseyri.

9 blöð qto.

Gott ár vor.

Borlákshöfn: Skipið stendur á flóranum, bundið við festarsteina fram af fram stafni, stutt hlémegin og hvalbeinum til beggja hliða og enn þar einnig notuð við fram- og upphaldingar, hvernig sem á stendur og að landi komið á vörinni, en þar er Borlákshöfn, suður við sunnan undir Systu og norður við, sunnanvert við Hellum. Norður vörin var gerð meira notuð en hún er núna síðan hlífðargarðurinn var byggður alla leið norður á Klapparhæð. Skarfur er þar oftast skerjafjörð norðan og milli skerja þessara er farið inn á vörina, en dýpið er á milli beggja, eða öllu heldur skerja þessara meira norðri þeim báðum. Þegar inn fyrir skerjagarðinn kemur, er beljandi straumur til norðurs milli Skarfs og Hellnanna.

Skipið var sett þannig fram, eins og það hafði staðið á flóranum, að stefnan þess vissi til sjávar og þegar á vörina kom svo langt, að skipið flyti, hlýðnuðu formennirnir upp á strik þess, hvar þar á eða skjalda og skjönduðu þó það skipi eigi til hliðanna, en alla leið undir það eða dráttarsogið dróg skipið til sín. Að framan var það um fast við land, en dró það út, stýrðu formennirnir stefnu þess og einnig þegar öldurnar kringdu það að eða frá landi og á meðan háseta hafði eigi komið sér fyrir og tekið til óra. Skiphalds-menn stóðu enn fastfirnt fótum á landi, héldu á kaðlinum og ýttu skipinu niður eða töfðu það á móti sjó, eftir því sem ástæður sýndu, eða létu það líða um axlir sér. Var þetta oftast hið mesta og versta aðgæslu til þessa valdir afbragðs og fótfastustu menn til. Þegar skipið var komið á flot og allir seztir undir árar, hélzt skiphaldsmennirnir sem á hverjum kjölfestu í borðstokkinum, sá þess, að skyssa kollubátinum, er fram í mann kynni þeim til hjálpar og innbyrti þá. Stundum varð annar þeirra eftir á landi, sökum þess, að hann hafði orðið að skyssa kollubátinum úr höndum sér eða misst handarhald sitt á borðstokknum og haldið sér við skipið, ef dráttarsog dró það út áður en það var laust við land, sjálfan hann og félaga hans. Vitanlega varð þá að renna að aftur, sá í mannum og innbyrða hann. Sjaldnast þeir tvo báðir, skiphaldsmennirnir undir árar og réðu út úr vörinni.

Utan vararinnar töfðu svo allir skipverjar afan hafnarsjóð sín, snéru skipinu á rétta átt til lands og láku sjóferðabæn sína. Hver hún var eða hversu hljóðandi vissi aðeins hver fyrir sig, því hana lásu allir menn í hljóði.—

Segja má það fyrir, að þar hafi hugur fylgt máli og að sjómennsku, þótt hugað sé víðar og víðar

hraddri hafi þá bodid heitt gjaniloga fyrir sér og sínum, er á landi vorn, því ávalt gáta
þeir átt von á því, að þetta yrdi hin síðasta ferd þeirra, enda reyndist það, því miður, oft
svo, að þeir náðu eigi landi og fórust, jafnvel í vörum sjálfri, eins og f. d. 24. febr. 1887, að
skipið varð svo nærri landi, að hinn eini háseti, af 7, er á bátnum vorn, náði um fót á manni,
sem landi stód. Fórst þar manna hid mesta og ágætasta skip, allir hinir drukknudu.

Síðan var róið eda sigld til miða í suður á Bæjarbrún, Vestur á Stein, Langa bás á Klett eda
Klettavík, en austast vestur á Vogarsjó eda á Leirubrún. Á miðjum þessi var róið með veiðar-
færi þau, er þá vorn á notkun, færi og lóðir, en nú á síðari árum með net.

Langað sátu og við og við byrbelgingar og jafnvel stórir byrgingar. Þegar færið var
vandi að halla út og fiskurinn dregur, lýsir sig, en lá við hann og var að fjóta.

Flestir aðkomandi sveitamenn, er nær út Garðskaga búa á sjóbúðum sínum, þar lágu
og formenn þeirra, er einig vorn sveitamenn, flestir úr Ölvesi. Búðirnar vorn framan hallar,
flestar hjá stórgrýti og með hörunni. Fornmennirnir sáu aðallega á góða búnir til vinnu, hraðar,
þegar um var gerzt; millistöngsálfarnir vorn stóðir, og þar lengdu sjómenn skinnklæði sín,
en meðfram hánni hlóðu menn fleiri fleiri hand hleðslu og þar geymdu þeir sjóstöng sína, byrðar- og
seilarólar; meðfram hánni sína hafði hver háseti efst í búni sínu, en á milli þeirra geymdu
þeir gjarnasta dót sitt, smíðaáhöld, skeifnapúlt sitt, veðhinga sína o. s. frv. Búnir vorn á gjóst-
bálki og hey ofan á honum, síðan matvæli og ýmislegt annað, en á nóttum höfðu þeir gjarnan
reiðingsvoð (hrúðk) og breiðu. Vorn þetta klýfar og skapiler hvílurúm. Gólfið var stundum
slétthrein sjávarsteinum; gjarnt hverjum rúmi var hreiðrað glaggi.

Hver skipshöfn eins út af fyrir sig eða hver samanhöfðu smíðuðu til kaffi hitunar og hverir
„lagsmenn" útmunduðu kaffihitunina sína daginn hver og höfðu þá hvor til hitunar annan.

Kaffiballarnir vorn óvenjulega stórir, tóku tvo eða þrjá potta og vorn þeir nefndir „hallar".

Skinnklæði sín léðu sjómenn hanga á bátaverkstæðum þegar þurrt var veður og bára á þau lýsi.
Lóðirnar vorn gegnlagðar í smiðjunni milli róðra, en voru stundum marga daga, eða jafnvel viku,
að leita var farin að lagna eða jafnvel að uldna, þurfti að stakka hana upp eða hreinsa af henni mest, er róið var.

Eyrarbakki: Þar var engin lá og var því róið útfrá sandi í hinum lendi.
Brimið var þar líkt því sem það var á Stokkseyri, en sundin, sem lóðs og Einars-
hafnarsund (og Búðar) sitt hvorri, en ekki eins langur brimvöðurinn. Þegar inn er
Einarshafnarsundi en komið snarbeygist „leiðin“ austur á skipalegurnar og Stein-
staðaós, sem ekki er skipgengur nema með hálfföllnum sjó, þarf því mikill fjöru-
hámi og verða menn að líggja við hann allengi um stórstraums fjörur, þar sem þeir
festinn en draga hann síðan á eftir sér austur í róðrið, eins í lendingunum.
Sjóbúðirnar eru líkar því hér sem annars staðar en fleiri og íbúðarhúsin.
Sama er að segja um verzlunina: þar er hvergi gjört neitt úr hér en þar sitt
hvað eftir því hvers þarfir hverja sandfalls, sem er svo mikið og fátt, að oft
eru þar sandbyljir, engir eða fáir skaflar eða skaflaþykkt að breiða fiskinn á.
Þar er því eina ráðið, að salta fiskinn og kæfirjóðið lengi hvítan þar.
Sjómenn þaðan hér, eins og á Þorlákshöfn og á Stokkseyri eiga sína fræ skipi á skipi-
völl og var það, á öllum þessum stöðum eins lengur vegur, úðasvæðið brattara og óslétt-
ara til að fara með fyrirgala byrði á hreðjum sér. Var fiskinum dregnum af skilaróli á byrðar-
ól hvers þess er bar og lá hún á allt vegu á strengnum háls hans og hékk því fiskurinn
fram á bringu hans, út á axlir hans og niður á bak, t.u.þ. 200-300 pund. Stundum
var fiskinum borinn á hestum, jafnt á Eyrarbökkum, Ölfusinu eða lengra á skinnavöku,
en t.d. á Kotsstöðum og á Eyrum, en á flestum stöðum eða vegurinn miklu lengri en
á hinum, jafnvel 2-3 kílómetrar. Vorn þeir sandmenn ólíkir en fiskinn reiddu og
sandvöku eða skinnavöku á hólmlíni hjá þess. Síðan voru hestvagnar notaðir á nú tíðar.
Á Eyrarbakka og á Stokkseyri voru 2 eða 3 kaupmenn með hverri skipshöfn, en kaupin voru mjög
róið var með kastið og fengu þeir fleiri hlut og höfðu sumir þeirra norðlenzkra fanga að auki og fengu
allt það, er á flaut um „Goðsteinn“ var gelumafn þeirra.

Stöttlisetri: Það var kvæld svo langt fram á, að hásetarnir höfðu orðið eggjum
sínum, komnar orðið varth, sumarmálatíð var hjá liðin, en lottarnir um bann í vændum.
Stöttlir höfðu staðið lengi úti og síðan stokkað niður fyrir sálmann og Dymbilvikurnar allar.
Þá virtust gæftirnar vera að byrja í nýj, en þó var sá hjóður í sjó sótturinn að ekki var viðlit að
fara á sjó vegna vaða; með sán nyrðra frá heim á landi innan frá brimgarði og út á hafsauga;
var það líkast því, að sjórinn allur væri orðinn eitthvað viðbjóðslegt „hvera-graut“ þar sem allir
hverir væri upp á langvarandi rosatíð væri í vændum. Höfðu vaðið þessir háseta-garnar við
nærri sem daga undanfarin dægur og látið ófriðlega mjög, enda sámust öflugleikar og styrk-
ingar langar leiðir að, austan frá Eyjafirði var svo hátt, yrði stöllt að drynjandi, að
það heyrðist inn á Búðir og bæði eigi einungis garnar niðri við sjóvar sáðmenn heldur og
langt upp á veit þegar hljóðbært var orðið og stillt inn á það var þessa daga
meðan mest gekk á; það þar heimilis vönku fyrir heim, sem vildu sofa og
hvíla sig. Eldabuskjós var á allar þessar nætur, bjart orðið og lyngt og því sáust
reykirnir af riðfaldis kamagarðinum svo vel.

Eigi vissu menn um nokkur þessara óvanda og ófriðarmerkja gesta önnur en þau sem sjó-
búin höfðu vanið menn við að líta til sín heyra og eigi mátti nefna nú einn orð þann
lúta; mátti þá eigi nefna bát, stroffu, flug eða stokk, eigi sverð eða nál (T) o.s.frv. því
þau minntu ofmjög á nafn þeirra sjálfra og því var trúað, að þá kæmi þeir og leituðu á þá,
er þau nefndi, vorn að kalla því til sín og segja að sér og var því eigi nema allt lagt, að menn og
skip yrði fyrir hörðum á heim. Sjóvetri gátu orðið hættulegt og því varð að vara við þeim.
Eg á margar sagnir um það, að hætta hefði staðið af stórum vöðum, þótt viðanlega
hafi hún eigi staðið í neinu sambandi við hina almennu trú á sjóvetri; hinsvegar
gátu þau verið mönnum til varnaðar á því, að fara eigi á sjó þegar mikill vaði
var á, því undalítið var oft grálega leikið og jafnvanlegt fyrir að þar stæðu,
sem minnimáttar vorn að taka þátt á þeim leikjum eða gleta fordæðið á heim.

Frá Stöttli eyri gengu 48 skip um það leyti sem ég réri þar og flest heim. Varð að setja
upp á sönn vörum; hlið við hlið eða hvert upp af öðru. Mátti svo þá þar vera orðið mörg,
og var þau upp til bóls eða hæð þar undir, enda alldjúp og sandur um fjöruna. Stóðu
skipin vor ertið og löng, en lá var þar mjög.

Þá var og leiðin Stöttli mjög löng, sem síðar segir, en flóar hemi var lokið og út úr
sundi var komið, var leitað til miða. Voru þá leiðirnar gagnað, voru staðir settir á borð í
sú eða stefningar, spyrt á vörðuhlöð og rétta og áð út á annað borð, fram eftir þeim,

eitt eda tvo og aftr vegh á sömu lund, stafir strengir, sitt hvorum megin í hástöfum skipsins miðli vaðleggjanna og einhver athugull háseti látum geta klárna, gefa úr þeim eda streckja á þeim eftir því sem vindurinn hvessi eda sljeingnar. Stundum var hann svo harður og svipsnarður, að fella varð seglin.

Það hörmulegt atvik ætti að sigla á skipið fram undan Stokkseyri, það var svo stutt leið og eigi lengri en snertu röðurnar nægði hvassviðrið að komast á grynningarnar, og strax var sjálfan þar að þrimum þegar fram á leið, heldur með landi fram og þó helst á hinum svonefndu Holtum, fram með hraunklöppunum eða á hraðgrunnum sjó, annaðhvort á Baugsstaðagöt og fram undan Loftsstaðahóli eða jafnvel fyrir utan mynni Ölfusár.

Stokkseyringar sóttu sjó út á Ölvesárósa, á Selvogsvoginn, en einkum fram fyrir fyrir framan Þorlákshöfn, vestur að Hraunsnefi og um þar stöðvar. —

Nú var það dag einn, er varð um vetrinn vitanlegt orðið um öll Þorlákshafnar og Ölfusvogs landsmið, að fyrir vorn vöðuðum öll, að Stokkseyringar sem og við einnig, norðan um kl. var á sjálfa gen svo mikið að sjá úti fyrir, að líklegt var hitt, að þeir gengu utan í hrönnum eða fiskur á uppgöngu. Sigldum við þá hæstöðum byr og smásaman að bauga baki austur með allri leið að Ölfusárósi, þar þar hafði fiskast daginn áður og í fyrradag, sem sýnda það að rétt var skotið á og fiskurinn að fara.

Við sigldum með öllu og áttum einhvers ills von, en þegar við vorum að komast á sátum og vorum líklegir að fleyja fyrsta bátnum fyrir borð, vitum við eigi fyrri en skipið stóð, miðjum fullum seglum, upp á endann, skáhalt á sjónum, svo djúpt að aftanverðu, að það varð langa fullt fram á afturþóftum og bakka, skutvinnum í kaf svo, að við sáum ekki hafa fyrir formanninum og mönnum hans, er á bátunum sátu. Við hugðum svo við sáum ekki hafa fyrir formanninum og mönnum hans, er á bátunum sátu. Við hugðum svo að við hefðum rekist á sker, sem við vissum þó eigi til að væri á þessum slóðum, þó við vorum

af sköllum frá landi og á [illegible] venjulegum leitum. Hvað var þetta? Það var steypireiður! En svo vel vildi til, að hún sæi hátt og líðandi niður á skipið og höfðum við svo eigi meira af henni. Hefði hún tekið niðrað, var vitanlega úti um okkur alla á svipstundu. Eftir á sáum við að það skipið skreytti á fjarlægðarsvæði, stóri steypireyður, þó mundi hún eigi hafa orðið vör við það, enda snerti skipið hana aftarlega nógu vel mikið aftasta bakugga og sporðinn. Árekstrinum varði að eins stutta stund, skipinu skaust brátt upp á aftan og

var þegar tekið til að ausa það og handsama veiðarfæri og ýmislegt annað er
úr hafði flotið. Umbyrðis var allt það úr greipum gengið, sem lauslegt var. Seglin voru
felld í bili, ára menn frammi í skipið hélt áfram stríði sínu, eins og áður
hefði í skrizt.

Höfðum við nú knappan tíma til að hóga lengi á það sem gera skyldi: því
aðalatriði breytingar var enn á klungrum okkar og því eigi að vita annað við gröðum stríð
afleiðingarnar og jafnvel geti það komið okkur að óvörum, eins og áður hefur þegar
Bráðlega tókum við eftir því, að farið var að votta fyrir hnappoldu norðanvindi, er
okkur virtist að geti valdið breytingu á sjávarlaginu, enda var þó þegar farið að
brydda á því og tæpt okkur á að tæpt væri að hafa tvöfalt haldfæri og dæstu eigi við
neitt; tíminn leið og tæpt mátti okkur hafði orðið við áætlunum. Sjávarlagið var
enn eigi athugavert að öðru leyti, og fleygðum við því fyrsta bátnum útbyrðis og
byrjuðum að leggja hann stíhalt frá landi til landsuðurs.

En nú komu fleiri skip á eftir okkur, en lögðu loðið sínar sín á hvora hlið allnorri og
var okkur ómögulegt að umflýja þau eða forða því, að þeir fældu með; en það var
engin nýtóla þegar fiskur var á ferð að finna á þröngu sundi, jafnvel þótt gera mætti ráð
fyrir að hann væri á göngu úr algerri ugyggju. En það var engin gleðitilhugsun að eiga
von á að verða að tefjast lengi við allaþá tæpta, óstöðuga og afvirða en á vandræðum var þegar
farið væri að taka.

Við vildum nú verða fyrri til og ýrðum á milli. Grunnbóið var þá á kafi og sundum við
það eigi og fórum því á innra miðbóið, en þar voru tvö, því lóðin var óvenjulega löng.
Töldum við nú bóið upp og náðum því og töldum inn þann hluta lóðarinnar er að grunn-
bóinu lá, en kleyfðum hann niður á meðan, töldum glögg mið og góð, svo auðveldara
væri að finna það, ef við kynnum að missa af stefnunum aftur.

Lagan var nú orðin sérlega löng. Fiskarnir settist á skorðitana með krókjunum,
og var á stundum glöðgandi, en miðskipsmennirnir á tak, lagði á lyftikjana, miðskips-
mönnum á stjór, fleygði fram á og kvæði vom á undan:
Fiskurinn var á hreyfingu í sjónum við glóru á hann langt niður í djúpinu: „Grimmi, kvæði, und-
irtyllur og stroffan." Kölluðu fleiri, sem nú á borðstokkinum lágu og töldu
inn, þreifuðu, ordrumar og stroffan.

það, sem fyrir sáu synda að oss yrði miður gott í verði. Voru nú tendur látnar standa fram úr ermum, en þá var á þessum tíma, á síðustu árum átjándu aldar við siðum: Formaðurinn var að vísu hljóður og sagði ekki, en við gaut hann fæðunni og sagði: Hafið yðkur góðar! Látið tunga fró! Svona, þetta er gott! — Hálfa hönd! — Nú má hana, svo við náum fleiru góðu, því en hann stillir ásinn í höndunum á okkur. — Aldan er að fyrst mjög á aukana og hann er að hella í stórviðri, og þess verður ekki langt að bíða, ef hann fer svona að.

Skipið var vel hundið, stýrið sem fullt og sanngjarnt fram undir aðra bárka, og nú var komið að miðtíma, en þá hafði sig ekkert eigi borgið. En þó kom nýr fyrir: Sá, sem fyrst hafði með okkur var að vísu hafinn en síðar að aldri í konungsþjónustu, og hvergi var hann að sjá; hann hafði ekki stillt ásinn beint og stýrið af hverri einustu ónýtni. Það var því vágalegt, sem við vissum, að fyrir á land komi og hingað aftur til næsta háðar, og þó var engin ótöf til, ef ekkert stygði verða, sem nú var ólíklegt að yrði í bráð þessa stundina, því ekkert dró úr öldunni; heldur fór hún hraðvaxandi. Hún var að vísu eigi ýkja há, en þykk og sjómikil, með lagði á miðjum ytfarinn að hylja lágeyjarnar í mesta ólagnum, sem enn vorn stýrt á, en óvíst hvað þau yrðu til muna nýjar breðlega. Það var þyrstum Baskri með allri hafstúninni og þaðan raun að. Við fiskimenn vel fögnum af stað heimleiðis.

Legið til lags.

Þegar legið er til lags við Storðsey fyrir sunnan, en miðin liggja austan við Skor og hálsa hann, þá eigi nær en svo, að legið sé í grösum eða svo austarlega að manngengt sé eða klyftaskot milli miða. Formaðurinn verður að hafa valkandi auga á þeim ásum, og þá eigi síður á þeim sem að Formaðurinn verður að hafa valkandi auga á þeim ásum, og þá eigi síður á þeim sem að stefjandi konna beint nú hafi, þá er nýr og stuttgaglegar svo, að á þeir stýggis á 70-80 faðma dýpi; hins vegar nýr. En eigi er það einhlítt að geta að fundum þeirra ári þeirri átt: Að austan verður að geta að því hvar þar falla í Olnbogann, í Stallalandann eða í Hlaupsóbóða, en að vestan á Framnesboða eða Hrannstöðum, enda eru þar samtíðis komnar að Sundinu, sömu öldurnar sem áður sáust koma utan af hafi, en sökum þess, að áðurnefndir staðir standa norðurn fram og skaga meira fram, brotna þar hærri og draga þann fyrri þar en við Sundið, og er þó bilið á milli yztu útfaraskerja þessara nærri 10-20 kílómetrar að lengd. Þeg hafaldan þessar koma grunn, fallast á skerjagarðinum með ósköp miklu, brambi og brauki,

taka sig upp aftur og falla á nýja, unz lega á fremstu hverfum gaddi myndaðist í lögum lóns yzt í skerjagarðinum, en ís hlóðst upp á grynningum, straumhraði minnkaði og varð um einn sjávar, að sefa lagi hið á komast undir landi; hrúga ofan á hrönglum og íshellunum myndaðist gengi um eða árgengis vegna ísstíflu á mörgum stöðum lónum.

Við lágum á grósum og hálfsmánuð skot, eins og áður er sagt; var það löng stund og enn komu fleiri skip, er lagðust á höfn út af okkur. Höfðum við nú tíðindi, eins og unnt var til, af til fornanna okkar og spurðum þá: „Hvar hafi þeir norðar legið, eða hvar á norðurleið?" Svöruðu þá fornmennirnir: „Við eigum lagið, hvar sem komum og þó oftast á norðurleið." Hafði komið svo lagið og varð á eigi að síður, að ráðið með að reyna að sigla upp á ísinn. Hafði fornmönnunum haft gengið allt hið hæsta sinna um leið og þeir stóð upp á veltiísinn og hélt á stýrisvæfinu á stýrisværi hendi:

„Leggjum á sundið á Jesú nafni! Guði hverjum sé ég fyrir hið leggja hann á hjá, og sjálfa svo fyrir. Verið óhræddir! – Áfram nú! Áfram, á Jesú nafni!"

Var þá lagt á ísinn með öllum, svo fremur, að eigi stóð mark á útsegulnum, en fyrir þá sjór kom, sleppti skipið áfram til næsta útsogs og nú kom sjór svo hár og eigi lægði að baki aftur, að við héldum, að hann mundi kyrkja alla yfir okkur, enda hendi ís efsta rönd hans. Hafði fornmaðurinn fyr, enn hinir en aðrir: „Áfram á hjá!"

Þessum klýfði allir og klifu nú skipið inn undir svo sem á fjöru að miðju skeri, enda höfðum við gott fjöru, að skipið varð aftur hlaðið svo sem vera mátti hið fjöru að skipið missti eldsins og sjó. Við höfðum verið svo heppnir, að hesti sjórinn sem undir okkur reið var hæstur við skipið og svo bólginn, að skipið kom var ávallt undir hæstum skipsins, undan hafflaug, eins og skólp undir skotið inn á svæðið, en sjó var á hlaðið úti. Síðan var farið inn eftir firðinum sem leiðin lá, inn á Skálum Báðum, Skaldarnesi, inn um Gat og á Blönduós, en þar eru bændi og þeim kalla og bera það varnir þar. Leggja þar einnig á Rangárleiðinni en á henni eru 18 sundningar og er hún deins farin á Skálasandi stór-straumum, t.d. Gísli og Hafsúð dagstraumum en þeir eru stærstir á árinu, sem kunnugt er.

Leiðin frá landi fram á brimgarði er um 2 kílómetra á lengd, skríðandi nú á og forðar, en formenn fara þessa leið gjarna svo vel, að óhætt undir á bindandi fyrir augnabliks. Verði skipið umfaðmað stöðvi á skiðaklæðum og netaumgerðum hafa sýnt það, að þeim skríkar aldrei né steypa á neinn skeri.

Komið á land: Vegna fangsins á Sandinganum, en fyrir utan hvar niður undan Skotbúðareyri, varð að landa á þeim báðum, eða við Sandingastekk, sem er á milli Þeirra og norðurenda Klappir. Þá er þar komið bryggja þá, sem nær langt fram á Blöndu.

Hegar skip var landfast orðið, fóðu menn að sækja fiskinn og síðan aftur að bera hann á

skiftivöll, en á medan gekk formadur til búdar, kom svo aftur eftir nokkra stund til ad skifta aflanum, venjulega á 19 eda 20 stadi; komu þá oft 80–90 fiskar í hlut eftir dagjum. Aflanum var skift í „Köst" og vorn 2 menn, venjulega lagsmenn, um hvert þeirra. Stædi á stöku var staki skiftur einum sér hans hlutur og var einn madur um hann. Á medan formadur skifti gengu skipverjar til búdar og er þeir komu þadan aftur var tekid á, ýmist med því ad benda á hvert kast og segja: „Hver skal þar?" og var þá nefnt nafn annars lagsmannsins, sem þad átti ad fá, eda ad lagdur hafdi verid fiskhryggur, skúfur eda hans á kastid eda þá vettlingur og hvada hlutur sem þetta var, var honum kastad á kastid, gekk þá þá, er lagt hafdi hlutinn á þad, ad því og helgadi sér.

Fyrst eftir ad segl vorn upptekin, nát 1875 tóku formenn vænsta fiskinn úr kosinni ádur en farid var ad skifta og lagdi hann afsídis. Var þad nefndur Seglfiskur (og stundum „Fyrirtak", er til féll útgerdarmanni fyrir þad, ad hann hafdi lagt í anka kostnad med því ad taka upp segl og nota þau á skipi sínu; var þetta endurgjald skipverja á þeim kostnadi og þótti vel tilvinnandi, þar sem seglin léttu þeim róðurinn eda komu hans í stad.

Ad skiftum loknum tóku menn til adgerdarinnar; hausadi þá annar lagsmadurinn fiskinn, fórinnan í hann og rétti hann sídan til lagsmanns síns, sem flatti fiskinn og þvodi vel, tók allar himnur af þunnildum, sundmada úr hryggi og blód úr dálki af hann hafdi eigi látid nógu marga lidi fylgja hryggnum, heldur dálkinum svo ad blódflatt yrdi.